SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2265

av Willhelm Sundman (L)

Minskad regelbörda för Sveriges bryggerier

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Sverige utnyttjar möjligheten till undantag enligt artikel 29.18 i EU:s förpackningsförordning (PPWR) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Örebro län pantades över 89 miljoner burkar och flaskor under 2025. Det motsvarar 289 förpackningar per person, över rikets genomsnitt. Karlskoga låg högst i länet med 408 förpackningar per person. Bakom siffrorna finns människor som tar ansvar i vardagen och ett system som gör det enkelt att lämna tillbaka förpackningar för materialåtervinning.

Pantsystemet förenar ekonomiska incitament, företagens ansvar och människors engagemang. Det visar hur miljöpolitiken kan göra det enkelt och lönsamt att hushålla med resurser. Ännu är inte ett gemensamt europeiskt pantsystem på plats. Till dess behöver EU regler ge väl fungerande nationella system möjlighet att utvecklas och bidra till den gemensamma omställningen. Här finns en risk med återanvändningskraven i EU förpackningsförordning (PPWR).

Från 2030 ska slutdistributörer tillhandahålla minst tio procent av de drycker som omfattas av bestämmelsen i återanvändbara förpackningar. Burkar och flaskor som pantas och vars material används till nya förpackningar räknas inte som återanvändbara.

För att uppfylla återanvändningskravet behöver själva förpackningen kunna användas flera gånger inom ett system för återanvändning.

Även om skyldigheten riktas mot slutdistributörerna kan den få betydande konsekvenser för svenska bryggerier. För att möta handelns efterfrågan kan bryggerier behöva anpassa tappningen och ansluta sig till system där förpackningar samlas in, transporteras tillbaka, rengörs och fylls på igen. Det kan kräva investeringar i utrustning och lokaler samt medföra mer lagerhållning, fler transporter och ytterligare administration. Bryggerierna riskerar därmed att behöva bekosta parallella förpackningssystem trots att de redan använder ett etablerat pantsystem.

För små och medelstora bryggerier kan sådana investeringar bli särskilt betungande. Det berör företagandet i Örebro län och övriga landet. Ökade fasta kostnader kan göra det svårare för mindre producenter att konkurrera och för nya företag att etablera sig. Resurser som skulle kunna användas till produktutveckling, energieffektivisering och nya arbetstillfällen riskerar att bindas i ytterligare förpackningshantering.

Återanvändning har en viktig roll i en resurseffektiv ekonomi. Samtidigt måste kraven bedömas utifrån den samlade miljönyttan. Transportavstånd, rengöring, energiåtgång och antalet gånger en förpackning används påverkar resultatet. Även materialåtervinningens effektivitet behöver ingå i jämförelsen. Där det svenska pantsystemet ger ett bättre samlat miljöresultat bör reglerna ge utrymme att fortsätta använda och utveckla den lösningen.

Ambitionen om ett gemensamt europeiskt pantsystem behöver därför förenas med ett genomförande av PPWR som tar till vara fungerande återvinning. Höga miljöambitioner hör ihop med teknikneutralitet, proportionerliga regler och goda konkurrensvillkor. Företag ska kunna investera i lösningar som ger dokumenterad miljönytta, och kostsamma krav på parallella system måste kunna motiveras av de resultat de ger.

Artikel 29.18 i PPWR ger Europeiska kommissionen möjlighet att besluta om ytterligare undantag med hänsyn till bland annat särskilda ekonomiska begränsningar inom en sektor och miljörelaterade hinder för vissa förpackningsformat. Regeringen bör aktivt verka för att denna möjlighet används för berörda dryckesförpackningar och aktörer där förutsättningarna är uppfyllda.

Regeringen bör prioritera arbetet för undantag som värnar det svenska pantsystemet och motverkar oproportionerliga krav på svenska bryggerier. Sverige bör driva frågan gentemot kommissionen med stöd av vetenskapliga och ekonomiska analyser av

miljönytta, kostnader och konkurrensvillkor. Konsekvenserna för små och medelstora bryggerier behöver särskilt uppmärksammas.

Sveriges långsiktiga arbete för ett gemensamt europeiskt pantsystem och arbetet för väl motiverade undantag från återanvändningskraven bör gå hand i hand. På vägen mot en gemensam lösning behöver vi ta till vara det som redan fungerar. Det ger bryggerier i Örebro län och hela Sverige förutsättningar att fortsätta utvecklas samtidigt som Europa stärker sin insamling och återvinning.

Willhelm Sundman (L)